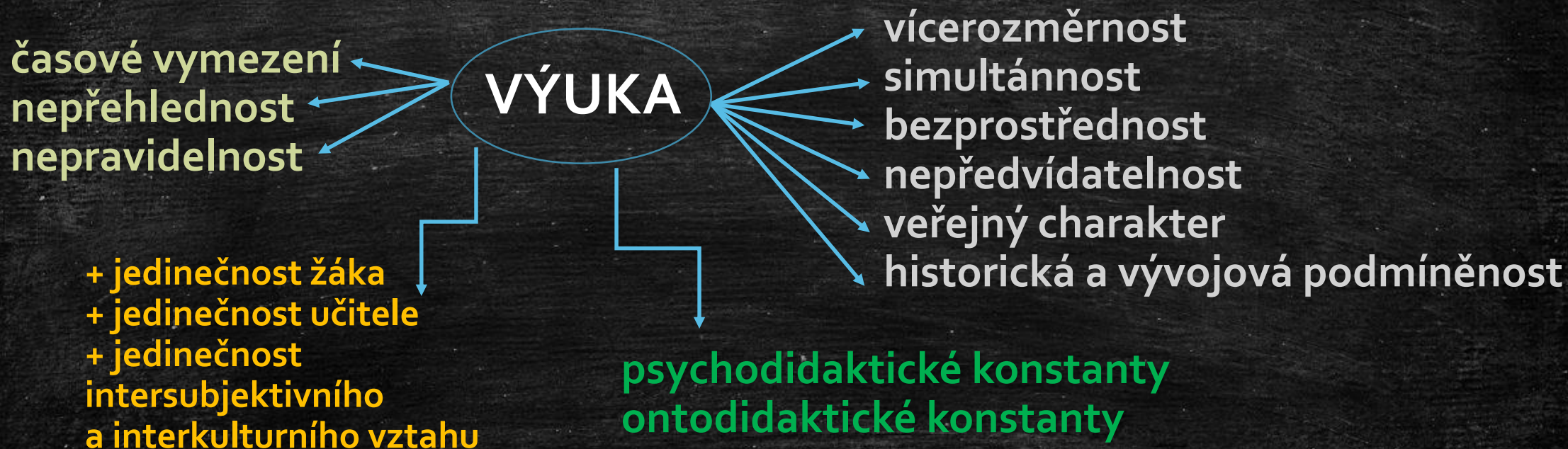

Analýza, reflexe výuky a rozvíjení její kvality

Petr Baťa (327236)
Kristýna Mariáková (402417)

Hodnocení a rozvíjení kvality výuky

OBTÍŽNOST HODNOCENÍ KVALITY VE VZDĚLÁVÁNÍ

Závažnost výukové situace	Relativně bezproblémové situace	Takřka neřešitelné situace
Řešení situace	Rutinní postupy a recepty	Intuice, tvořivost, improvizace
Vyučování jako ...	Vyučování jako řemeslo	Vyučování jako um a umění

- Důležitost pedagogické improvizace a intuice
- Jednání pedagoga je do značné míry INTUITIVNÍ (třídní interakce, školní interakce, skupinová dynamika, situační komplexnost výuky)
- Kvalita výuky = *jak učitel připravuje, realizuje a vyhodnocuje výuku, respektive zvažuje a zdůvodňuje její alternativy*
- *Diskurzivní vědomí x praktické vědění*

Vyučování má být víc než jenom rutina. Učitel je za své profesní jednání zodpovědný vůči žákům, jejich rodičům i společnosti – proto musí svá jednání zdůvodňovat nebo ospravedlňovat.

Každý z nás zažil rutinní hodiny, v čem spočívala jejich rutinizace podle Vás?

Učitel jako reflektivní praktik

= vykonavatel praxe (výuky) vyznačující se kompetencí využívat reflexe ke zkvalitňování svého jednání

- Analýza (interpretace) výuky = nevědomá činnost u učitele
- Tlak na změnu → kurikulární dokumenty, ČŠI, ředitel, rodiče...
- Zavádění zlepšujících intervencí ve výuce

Posuzování vývoje vzdělávacího systému:

- a) kurikulární a legislativní opatření
- b) pedagogická teorie a výzkum

3 fáze reflektivního myšlení učitelů:

Před výukou: rozhodnutí
o činnostech při výuce
(plánování).

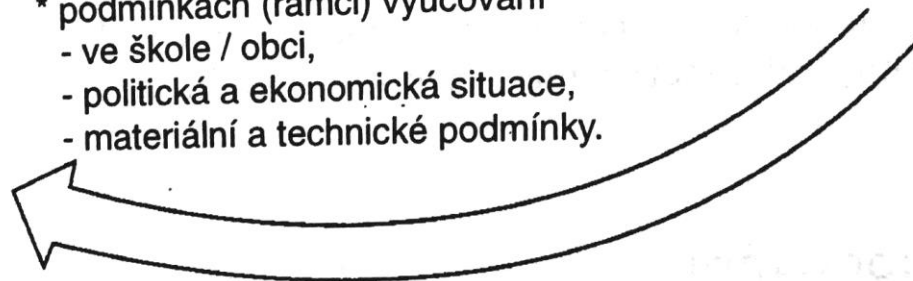

Po výuce:
reflexe,
rozhodnutí
o změnách,
úprava plánů.

Znalosti učitele o

- * sobě samém (filozofie, postoje, názory);
- * tématu / obsahu učiva;
- * vlastnostech a potřebách žáků;
- * teoriích a technikách
 - výuky a učení,
 - řízení (managementu) třídy;
- * podmínkách (rámcí) vyučování
 - ve škole / obci,
 - politická a ekonomická situace,
 - materiální a technické podmínky.

Při výuce:
realizace výuky,
pozorování její úspěšnosti,
modifikace.

Obr. 10.1 Faktory zvažované při rozhodování o výuce a reflexi

SKUPINOVÝ ÚKOL

In Pasch (1998)

OTÁZKY K ZAMÝŠLENÍ

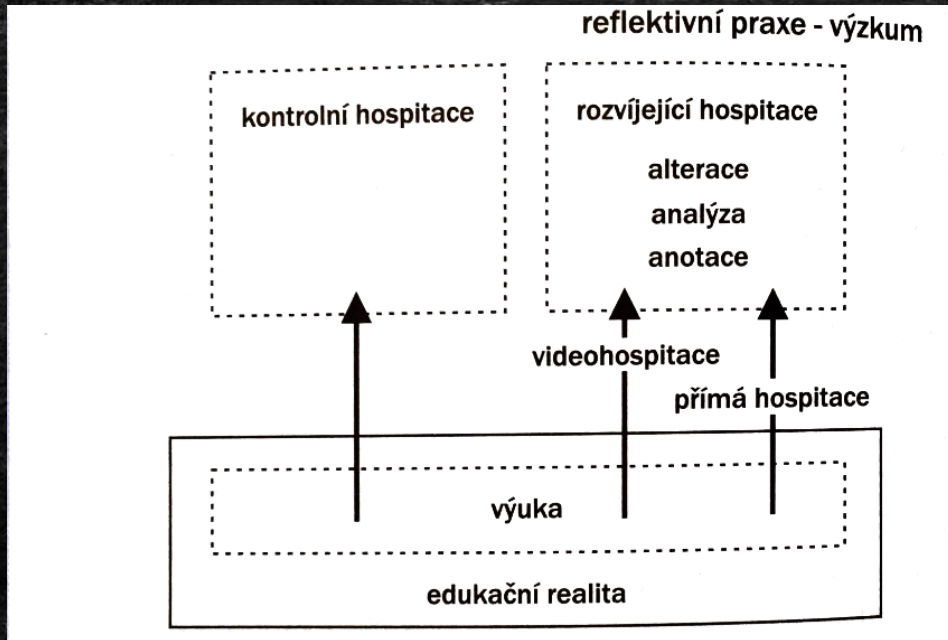
- V rámci MU máme možnost prostřednictvím ISu vyjádřit zpětnou vazbu učitelům skrz anketu, která je studentům otevřena vždy na konci semestru. Vyplnujete ji? Ano, ne - proč?
- Jaké konkrétní metody pomohou učiteli zlepšit se v oblasti profesionálního pedagogického rozhodování?

Hospitace

nástroj pro hodnocení kvality výuky

Hospitace

A. Kontrolní

In Janík (2011)

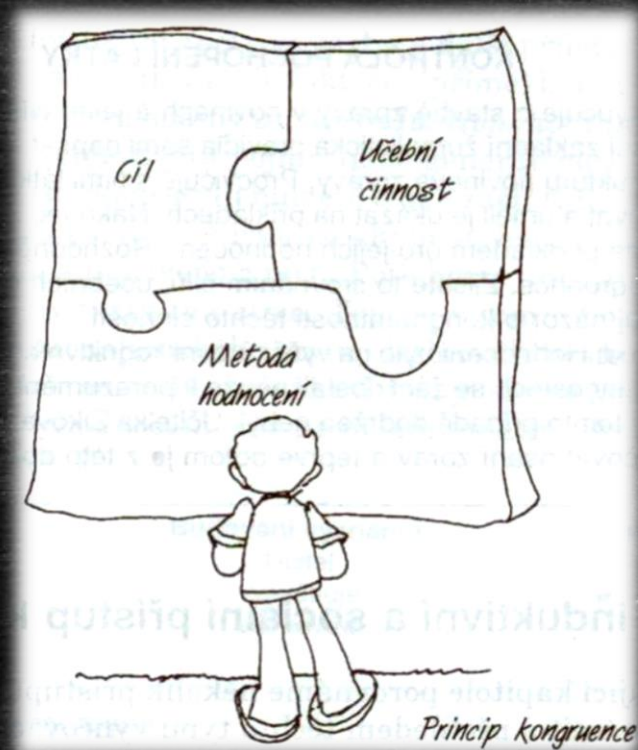
B. Rozvíjející

- dochází k odborné komunikaci o kvalitách výuky
- dochází k poučení ze zpětné vazby (reflexe)
- spojování teorie se vzdělávací praxí a podpora profesního rozvoje učitelů a profesionalizace učitelství

Odborný dialog - profesionalita

Analýza výuky - hospitace

- Otázka kvality výuky v centru pozornosti hospitací
- Vztah mezi cíli a obsahy

Zdroj: in Knecht

Hospitační metodika AAA

1. Anotace = kontext v rámci vyučovací hodiny

2. Analýza = určitý aspekt situace, který v sobě zahrnuje potenciál ke změně

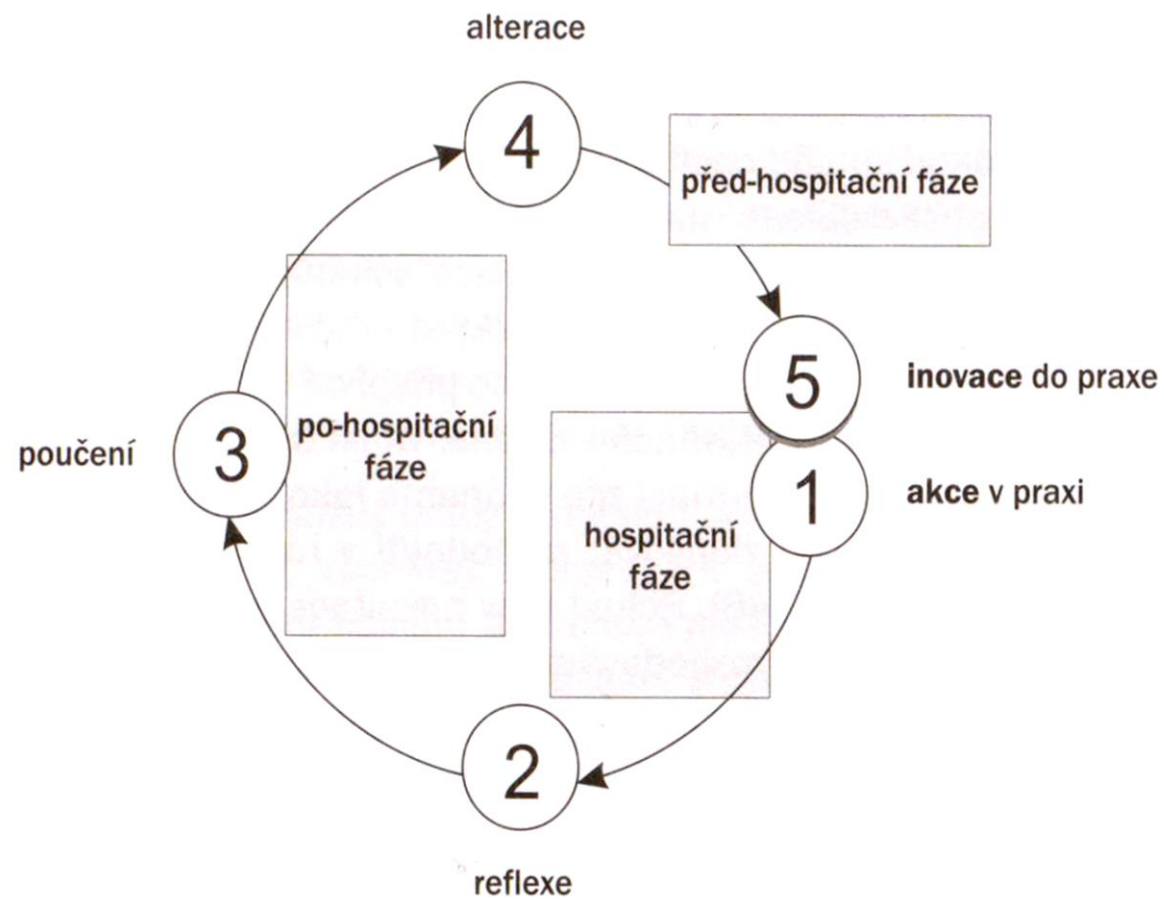
3. Alterace = hypotetická změna k lepšímu)

Čas	Průběh výuky - úvod	Poznámky hospitujícího	Hodnocení, alterace
10:23	<p>Hodnocení pravdivosti tvrzení</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Žáci mají položené hlavy na lavicích, učitelka říká věty, které jsou buď pravdivé, nebo nepravdivé. Žáci v případě nepravdivého tvrzení zvednou hlavu.</i> <p>U: Já tvrdím, že ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • duben je zimní měsíc (<i>ozývá se - není</i>); • únor je nejdelší měsíc v roce (<i>žáci se smějí</i>); • největší vtipálek ve třídě je Šimon (<i>žáci nezvedají hlavy a přitakávají - U: Je to tak, shodli jsme se.</i>); • Karel Čapek je spisovatel (<i>žáci nereagují, nebo říkají dobře</i>); • Jiří Žáček je básník (<i>žáci opět nereagují, tzn. souhlasí</i>). 	<p>Zřejmě jde o zažitou, častěji opakovanou metodu.</p> <p>Odhadovaný přínos metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora pozornosti - žáci se učí naslouchat. • Výcvik v porozumění slyšenému. • Zaměření pozornosti žáků na logický problém: rozhodování o pravdivosti tvrzení. <p>Připomínka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Davové odpovídání nepřináší dostatečnou zpětnou vazbu pro učitele, není dost dobře znát, kdo odpoví špatně a proč. 	<p><i>Podnětná část hodiny</i></p> <p>Alterace:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Místo zvedání hlav hlasovat přes interaktivní tabuli - tím je možné získat rychlý přehled o správných a nesprávných reakcích a dále s nimi pracovat. • Ptát se na špatné odpovědi a pracovat s případnými chybami

Pohled do výuky 3.1: Úryvek z hospitačního záznamu s návrhem alterací (založeno na spolupráci s týmem ZŠ)

Zdroj: in Knecht

ALACT MODEL

Obrázek 7.6 ALACT model s uvedením fází hospitace

***„Učitelé by se měli sami rozvíjet, nikoli být
někým rozvíjeni.“*** (McIntyr, Hagger in Janík, 2011)

Děkujeme za pozornost.

ZDROJE

- Janík, T., et al. (2013). *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita. (s. 179-216)
- Pasch, M. et al. (1998). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál. (s. 389-396)
- Janík, T., Knecht, P., Najvar, P., Píšová, M., & Slavík, J. (2011). Kurikulární reforma na gymnáziích: výzkumná zjištění a doporučení. *Pedagogická orientace*, 21(4), 375–415.
- KNECHT, Petr. *Analýza vyučovací hodiny* [online]. In: . 2012 [cit. 2015-12-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/el/1441/podzim2012/SZ7MP_ODI2/um/Analyza_v_yucovaci_hodiny_prednaska_11.12.2012_final.pdf?studium=718275
- Moodlinka: kurz Obecná didaktika: téma č. 11: Analýza, reflexe a hodnocení kvality výuky